

RIZIK I NEIZVESNOST

Postoji mnoštvo definicija rizika, a u najopštijem smislu može se reći da se pojam rizika odnosi na manju ili veću neizvesnost u pogledu očekivanog ishoda poslovne aktivnosti. Suština te neizvesnosti proističe iz nedovoljnosti i nepouzdanosti informacija na bazi kojih se donose poslovne odluke.

Rizik je sastavni deo života ljudi. Svuda gde postoji ljudska aktivnost vezana za kretanje, proizvode, tehnologije, mašine, objekte ili investiranje, pristutan je rizik. Pod rizikom se podrazumeva takva situacija u budućnosti kod koje postoji više alternativnih rešenja sa određenom verovatnoćom realizacije, odnosno, u datoj situaciji postoji neizvesnost u pogledu ishoda i verovatnoće da ishod bude nepovoljan (izloženost gubitku). Postoje različite definicije rizika, međutim zajednički elementi svih definicija rizika su: neodređenost ishoda i gubitak kao jedna od mogućih ishoda.

Rizik se često poistovećuje sa neizvesnošću, zbog toga je potrebno ukazati na razliku između ova dva pojma. Pojam rizika odnosi se na događaje kod kojih postoji određena verovatnoća nastajanja, dok se pojam neizvesnosti vezuje za one ostale događaje kod kojih je nemoguće odrediti verovatnoću nastajanja. Rizik kao pojam označava nepoznat ishod, čije su šanse da se desi merljive, dok neizvesnost kao pojava označava neizvesne događaje koji se ne mogu opisati.

Ukoliko se raspolaže svim potrebnim relevantnim informacijama u vezi sa konkretnom situacijom kada je u pitanju nastanak budućeg događaja, onda će verovatnoća imati vrednost jednaku jedinici ili nuli.

UPRAVLJANJE RIZIKOM PROJEKTA

Identifikacija mogućih rizika je izuzetno važan korak koji se mora brižljivo analizirati. Da bi se rizici identifikovali treba da se pregledaju izveštaji o problemima koji su se pojavili u sličnim projektima, te da se oni razmotrite sa ekspertima i profesionalcima sličnog iskustva. Svi identifikovani rizici moraju da budu precizno u opisani.

Procena mogućih rizika se sastoji od toga da se odredi verovatnoća pojave određenog rizika i da se razmotri obim posledica. Stepenn sigurnosti rešavanja datog problema/rizika varira kod lica na koje se taj problem i odnosi. Međutim pre nastanka situacije koja će zahtevati preduzimanje korektivnih akcija sa svrhom rešavanja problema neophodno je napomenuti da je za svaki od štetnih događaja koji mogu nastati neophodno najpre sagledati verovatnoću njihovog nastajanja. Verovatnoća predstavlja veličinu kojom se izražava mogućnost pojave određenog budućeg događaja, i koja može imati vrednosti od 0 do 1. Na primer, ako je sasvim sigurno da se neki događaj neće desiti u budućnosti, onda će verovatnoća biti jednaka 0, dok će verovatnoća u situacijama kada je sasvim sigurno da će se događaj desiti u budućem periodu biti 1. Kada je u pitanju procena verovatnoće, može se reći da ona zavisi od informacija kojima donosilac odluke raspolaže.

Za sve identifikovane rizike se formiraju akcije za sprovođenje preventivnih, ali i reaktivnih mera. Planiranje reakcija (odgovora) na nastali rizik može se sastojati iz ignorisanje rizika, podnošenje rizika, smanjivanje rizika, prebacivanje rizika, podela rizika.

Mere protiv rizika moraju biti održive i finansijski opravdane.